

Zagadnienia egzaminacyjne
Egzamin dyplomowy
Dietetyka
studia II stopnia
od roku akademickiego 2020/2021

Adaptacja organizmu do zmniejszenia, a następnie zwiększenia podaży energii.

Źródło: Sobotka L. (red.): Podstawy żywienia klinicznego. Wydanie II. Wyd. Scientifica Sp. z o.o., Kraków 2013.

Kapiszewska M., Kalembe-Drożdż M.: Ocena stanu odżywienia organizmu. Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne Sp. z o.o. – Oficyna Wydawnicza AFM, Kraków 2014.

Aktualne rekomendacje dotyczące suplementacji kwasem foliowym diety kobiet.

Źródło: Langley-Evans S.: Żywnienie. Wpływ żywności na zdrowie. PZWL, Warszawa 2014.

Jarosz M.: Normy żywienia dla populacji Polski. IŻŻ, Warszawa 2017.

Ostrowska L. (red.): Dietetyka. Kompendium. PZWL, Warszawa 2020.

Zimmer M., Sieroszewski P., Oszukowski P., Huras H., Fuchs T., Pawłosek A.: Rekomendacje Polskiego Towarzystwa Ginekologów i Położników dotyczące suplementacji u kobiet ciężarnych.

Czy białko pożywienia może wpływać na stosowane leki w chorobie Parkinsona?

Źródło: Mazzetti S., Basellini M.J., Ferri V., Cassani E., Cereda E., Paolini M., Calogero A.M., Bolliri C., De Leonardis M., Sacilotto G., Cilia R., Cappelletti G., Pezzoli G.: α -Synuclein oligomers in skin biopsy of idiopathic and monozygotnic twin patients with Parkinson's disease. Brain. 2020, 143(3): 920-931.

Czym są i jakie wymagania muszą spełniać środki spożywcze zastępujące całodzienną dietę do kontroli masy ciała?

Źródło: Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 609/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie żywności przeznaczonej dla niemowląt i małych dzieci oraz żywności specjalnego przeznaczenia medycznego i środków spożywczych zastępujących całodzienną dietę, do kontroli masy ciała oraz uchylające dyrektywę Rady 92/52/WE, dyrektywy Komisji 96/8/WE, 1999/21/WE, 2006/125/WE i 2006/141/WE, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/39/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 41/2009 i (WE) nr 953/2009.

Czynniki determinujące sposób żywienia osób starszych, ze szczególnym uwzględnieniem zmian w funkcjonowaniu przewodu pokarmowego.

Źródło: Brończyk – Puzoń A., Bieniek J.: Żywność i Żywienie osób starszych na podstawie nowelizacji norm żywienia Instytutu Żywności i Żywienia dla populacji polskiej z 2012 roku. Nowa Medycyna 2013, 4: 151-155.

Czynniki żywieniowe zmniejszające ryzyko rozwoju nowotworów.

Źródło: Zalega J., Szostak-Węgierek D.: Żywność i Żywienie w profilaktyce nowotworów. Część I. Polifenole roślinne, karotenoidy, błonnik pokarmowy. Probl Hig Epidemiol. 2013, 94(1): 41-49.

Zalega J., Szostak-Węgierek D.: Żywność i Żywienie w profilaktyce nowotworów. Część II. Składniki mineralne, witaminy, wielonienasycone kwasy tłuszczowe, probiotyki, prebiotyki. Probl Hig Epidemiol 2013, 94(1): 50-58.

Jarosz M.: Praktyczny podręcznik dietetyki. IŻŻ, Warszawa 2010.

Definicja substancji słodzącej. Podział substancji słodzących oraz przykłady substancji z każdej z grup.

Źródło: Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1333/2008 z 16 grudnia 2008 w sprawie dodatków do żywności.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2010r. w sprawie dozwolonych substancji dodatkowych.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dozwolonych substancji dodatkowych.

Świerczek U., Borowiecka A., Feder-Kubis J.: Struktura, właściwości i przykłady zastosowań syntetycznych substancji słodzących. ŻYWNOSĆ. Nauka. Technologia. Jakość 2016, 4(107): 15-25.

Definicja żywności specjalnego przeznaczenia medycznego oraz jej kategorie.

Źródło: Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2016/128 z dnia 25 września 2015 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 609/2013 w odniesieniu do szczegółowych wymogów dotyczących składu żywności specjalnego przeznaczenia medycznego oraz informacji na jej temat.

Definicja, podział i wymagania, jakie muszą spełnić środki spożywcze dla osób nietolerujących glutenu. Przykłady zbóż, z których można produkować artykuły spożywcze przeznaczone dla osób nietolerujących glutenu.

Źródło: Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 828/2014 z dnia 30 lipca 2014 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat nieobecności lub zmniejszonej zawartości glutenu w żywności.

Jarosz M., Wierzejska R.: Celiakia. Porady lekarzy i dietetyków. PZWL, Warszawa 2019.

Dieta pacjenta po udarze mózgu.

Źródło: Wiszniewska M., Kobayashi A., Członkowska A.: Postępowanie w udarze mózgu. Skrót Wytycznych Grupy Ekspertów Sekcji Chorób Naczyniowych Polskiego Towarzystwa Neurologicznego z 2012 roku. Pol Przegl Neurol. 2012, 8(4): 161-175.

Dieta standardowa stosowana w żywieniu dojelitowym.

Źródło: Bischoff S.C., Austin P., Boeykens K., Chourdakis M., Cuerda C., Jonkers-Schuitema C., Lichota M., Nyulasi I., Schneider S.M., Stanga Z., Pironi L.: ESPEN guideline on home enteral nutrition. Clin Nutr. 2020, 39(1): 5-22.

Kłęk S., Jarosz J., Jassem J., Kapała A., Krawczyk J., Krzakowski M., Misiak M., Szczepanek K.: Polish Recommendations on Enteral and Parenteral Nutrition in Oncology — part two: enteral nutrition. Onkol Prak Klin. 2013, 9(6): 209-215.

Zadák Z., Kent-Smith L.: Basics in clinical nutrition: Commercially prepared formulas. Clin Nutr ESPEN. 2009, 4(5): E212-E215.

Ostrowska L. (red.): Dietetyka. Kompendium. PZWL, Warszawa 2020.

Dieta testująca w alergii.

Źródło: Jarosz M., Dzieniszewski J.: Alergie pokarmowe. Porady lekarzy i dietetyków. PZWL, Warszawa 2004.

Dietetyczne czynniki wyzwalające migrenowe bóle głowy.

Źródło: Slavin M., Bourguignon J., Jackson K., Orciga M.A.: Impact of Food Components on in vitro Calcitonin Gene-Related Peptide Secretion-A Potential Mechanism for Dietary Influence on Migraine. Nutrients. 2016, 8(7): 406.

Ornello R., Ripa P., Pistoia F., Degan D., Tiseo C., Carolei A., Sacco S.: Migraine and body mass index categories: a systematic review and meta-analysis of observational studies. J Headache Pain. 2015, 16: 27.

Edukacja w zakresie modyfikacji stylu życia pacjentów z refluksem żołądkowo – przełykowym.

Źródło: Ciborowska H., Rudnicka A.: Dietetyka. Żywnienie zdrowego i chorego człowieka. PZWL, Warszawa 2014.

Etapy planowania programu edukacji zdrowotnej.

Źródło: Woynarowska B.: Metodyka edukacji zdrowotnej. [w:] Edukacja zdrowotna. Woynarowska B. (red.). Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2017.

Jakie schorzenia przyczyniają się do wystąpienia niedożywienia u pacjentów z chorobami neurologicznymi?

Źródło: Kłęk S., Błażejewska-Hyżorek B., Czernuszenko A., Członkowska A., Gajewska D., Karbowniczek A., Kimber-Dziwisz L., Ryglewicz D., Sarzyńska-Długosz I., Sienkiewicz-Jarosz H., Sobów T., Sławek J.: Leczenie żywieniowe w neurologii – stanowisko interdyscyplinarnej grupy ekspertów. Pol Przegl Neurol. 2017, 13(3): 106-119.

Leczenie żywieniowe w anoreksji.

Źródło: Ogden J.: Psychologia odżywiania się. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2011.

Pilska M., Jeżewska-Zychowicz M.: Psychologia żywienia. Wybrane zagadnienia. Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2008.

Maine M., McGilley B.H., Bunell D.W.: Leczenie zaburzeń odżywiania. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2013.

Na jakie składniki odżywcze należy zwrócić szczególną uwagę przy planowaniu jadłospisu dla osoby chorej na depresję? Wyjaśnij, dlaczego?

Źródło: Majkutewicz P., Tyszko P., Okręglińska K.: Leczenie żywieniowe w depresji. Fam Med Prim Care Rev. 2014, 16(1): 48-50.

Pilska M., Jeżewska-Zychowicz M.: Psychologia żywienia. Wybrane zagadnienia. Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2008.

Niepokojące zachowania, które mogą wystąpić u nastolatki z objawami SGA (Syndromu Gotowości Anorektycznej).

Źródło: Ogden J.: Psychologia odżywiania się. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2011.

Pilska M., Jeżewska-Zychowicz M.: Psychologia żywienia. Wybrane zagadnienia. Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2008.

Maine M., McGilley B.H., Bunell D.W.: Leczenie zaburzeń odżywiania. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2013.

Objawy występujące w zespole gwałtownego objadania się - scharakteryzuj to zaburzenie.

Źródło: Ogden J.: Psychologia odżywiania się. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2011.

Pilska M., Jeżewska-Zychowicz M.: Psychologia żywienia. Wybrane zagadnienia. Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2008.

Gauntlett-Gilbert J., Grace C.: Przewycięzanie problemów z wagą. Alliance Press, Gdynia 2007.

Ocena ryzyka związanego ze stanem odżywienia (NRS 2002).

Źródło: Ocena ryzyka związanego ze stanem odżywienia (NRS 2002).

Ostrowska L. (red.): Dietetyka. Kompendium. PZWL, Warszawa 2020.

Ocena zalegania żołądkowego w żywieniu dojelitowym.

Źródło: Ostrowska L. (red.): Dietetyka. Kompendium. PZWL, Warszawa 2020.

Blumenstein I., Shastri Y.M., Stein J.: Gastroenteric tube feeding: techniques, problems and solutions. World J Gastroenterol. 2014, 20(26): 8505-8524.

Podaż płynów w okresie ciąży, z uwzględnieniem roli wody, skutków jej niewłaściwej podaży oraz rodzaju wody, jaki kobieta ciężarna powinna spożywać.

Źródło: Langley-Evans S.: Żywnienie. Wpływ żywności na zdrowie. PZWL, Warszawa 2014.

Jarosz M.: Normy żywienia dla populacji Polski. IŻŻ, Warszawa 2017.

Ostrowska L. (red.): Dietetyka. Kompendium. PZWL, Warszawa 2020.

Podział niedokrwistości ze względu na mechanizmy ich powstawania i przyczyny niedokrwistości z niedoboru żelaza, witaminy B₁₂ i witaminy B₉.

Źródło: Huch R., Schaefer S.: Niedobór żelaza i niedokrwistość z niedoboru żelaza. MedPharm, Warszawa 2008.

Łysiak-Szydłowska W.: Żywnienie kliniczne. Wybrane zagadnienia. Via Medica, Gdańsk 2000.
Jarosz M.: Praktyczny podręcznik dietetyki. IŻŻ, Warszawa 2010.

Podział produktów ze względu na zawartość sodu, główne źródła sodu w diecie, metody zmniejszania zawartości sodu.

Źródło: Jarosz M.: Praktyczny podręcznik dietetyki. IŻŻ, Warszawa 2010.

Postępowanie dietetyczne w ciąży powikłanej cukrzycą.

Źródło: Langley-Evans S.: Żywnienie. Wpływ żywności na zdrowie. PZWL, Warszawa 2014.
Jarosz M.: Normy żywienia dla populacji Polski. IŻŻ, Warszawa 2017.
Ostrowska L. (red.): Dietetyka. Kompendium. PZWL, Warszawa 2020.
Zimmer M., Sieroszewski P., Oszukowski P., Huras H., Fuchs T., Pawłosek A.: Rekomendacje Polskiego Towarzystwa Ginekologów i Położników dotyczące suplementacji u kobiet ciężarnych.

Postępowanie żywieniowe w dolegliwościach okresu ciąży (nudności i wymioty, zgaga, zaparcia).

Źródło: Langley-Evans S.: Żywnienie. Wpływ żywności na zdrowie. PZWL, Warszawa 2014.
Jarosz M.: Normy żywienia dla populacji Polski. IŻŻ, Warszawa 2017.
Ostrowska L. (red.): Dietetyka. Kompendium. PZWL, Warszawa 2020.

Przyczyny dysfunkcji smaku.

Źródło: Sobów T., Karbowniczek A., Kłęk S., Barcikowska-Kotowicz M., Gabryelewicz T., Barczak A., Sławek J.: Leczenie żywieniowe w neurologii – stanowisko interdyscyplinarnej grupy ekspertów. Część III. Rola żywienia w chorobie Alzheimera Pol Przegl Neurol. 2018, 14(4): 189-193.

Przyczyny zmniejszonego przyjmowania pokarmów w przebiegu choroby nowotworowej.

Źródło: Krakuska M.E.: Rola odżywiania w profilaktyce onkologicznej. Zdr Publ. 2006, 116(2): 296-300.
Saeed B., Gajewska D., Kozłowska L., Lange E., Myszkowska-Ryciak J., Włodarek D.: Dietoterapia 1. Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2009.

Sobotka L.: Podstawy żywienia klinicznego. PZWL, Warszawa 2007.

Wiśniewski D.: Leczenie żywieniowe pacjentów onkologicznych. Piel Zdr Publ. 2019, 9(2): 125-131.

Jarosz M.: Praktyczny podręcznik dietetyki. IŻŻ, Warszawa 2010. Ostrowska L. (red.): Dietetyka. Kompendium. PZWL, Warszawa 2020.

Rola żywienia w prewencji otępień.

Źródło: Sobów T., Karbowniczek A., Kłęk S., Barcikowska-Kotowicz M., Gabryelewicz T., Barczak A., Sławek J.: Leczenie żywieniowe w neurologii – stanowisko interdyscyplinarnej grupy ekspertów. Część III. Rola żywienia w chorobie Alzheimerera. Pol Przegl Neurol. 2018, 14(4): 189-193.

Gu Y., Scarmeas N.: Dietary patterns in Alzheimer's disease and cognitive aging. Curr Alzheimer Res. 2011, 8(5): 510-519.

Martínez-Lapiscina E.H., Clavero P., Toledo E., San Julián B., Sanchez-Tainta A., Corella D., Lamuela-Raventós R.M., Martínez J.A., Martínez-Gonzalez M.Á.: Virgin olive oil supplementation and long-term cognition: the PREDIMED-NAVARRA randomized, trial. J Nutr Health Aging. 2013, 17(6): 544-552.

Różnice pomiędzy głodzeniem prostym długotrwałym i głodzeniem stresowym.

Źródło: Sobotka L. (red.): Podstawy żywienia klinicznego. Wydanie II. Wyd. Scientifica Sp. z o.o., Kraków 2013.

Scharakteryzuj mieszanki wywodzące się z mleka krowiego przeznaczone do początkowego i dalszego żywienia niemowląt oraz omów wskazania do ich zastosowania.

Źródło: Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2016/127 z dnia 25 września 2015 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 609/2013 w odniesieniu do szczegółowych wymogów dotyczących składu preparatów do początkowego żywienia niemowląt i preparatów do dalszego żywienia niemowląt oraz informacji na ich temat, a także w odniesieniu do informacji dotyczących żywienia niemowląt i małych dzieci.

Ostrowska L. (red.): Dietetyka. Kompendium. PZWL, Warszawa 2020.

Sposoby leczenia dysfagii neurogennej.

Źródło: Budrewicz S., Słotwiński K., Madetko N., Koszewicz M.: Zaburzenia połykania w chorobach układu nerwowego – diagnostyka i leczenie. Pol Przegl Neurol. 2018, 14(1): 28-34.

Walshe M.: Oropharyngeal dysphagia in neurodegenerative disease. J Gastroenterol Hepatol Res. 2014, 3(10): 1265-1271.

Sposób leczenia zespołu ponownego odżywienia.

Źródło: Sobotka L. (red.): Podstawy żywienia klinicznego. Wydanie II. Wyd. Scientifica Sp. z o.o., Kraków 2013.

Substancje powodujące obniżenie napięcia dolnego zwieracza przełyku. Wpływ produktów spożywczych na występowanie objawów GERD.

Źródło: Jarosz M.: Praktyczny podręcznik dietetyki. IŻŻ, Warszawa 2010. Korzonek M., Dziergas A., Kuczyńska M.: Choroba refluksowa przełyku (GERD) – problem wciąż aktualny. Forum Medycyny Rodzinnej 2014, 8(5): 201-210.

Surowce roślinne stosowane w fitoterapii chorób wątroby i dróg żółciowych.

Źródło: Lamer-Zarawska E., Kowal-Gierczak B., Niedworok J. (red.): Fitoterapia i leki roślinne. PZWL, Warszawa 2012.

Surowce roślinne zawierające związki antrachinonowe o działaniu przeczyszczającym.

Źródło: Lamer-Zarawska E., Kowal-Gierczak B., Niedworok J. (red.): Fitoterapia i leki roślinne. PZWL, Warszawa 2012.

Surowce roślinne zwiększające wydzielanie soku żołądkowego, stosowane w zaburzeniach trawiennych.

Źródło: Lamer-Zarawska E., Kowal-Gierczak B., Niedworok J. (red.): Fitoterapia i leki roślinne. PZWL, Warszawa 2012.

Surowce śluzowe stosowane w zaparciach.

Źródło: Lamer-Zarawska E., Kowal-Gierczak B., Niedworok J. (red.): Fitoterapia i leki roślinne. PZWL, Warszawa 2012.

Uzależnienie od jedzenia.

Źródło: Ogden J.: Psychologia odżywiania się. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2011.

Pilska M., Jeżewska-Zychowicz M.: Psychologia żywienia. Wybrane zagadnienia. Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2008.

Fairburn C.G.: Terapia poznawczo-behawioralna i zaburzenia odżywiania. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2008.

Zakażenie krwi związane z cewnikiem.

Źródło: Pittiruti M., Hamilton H., Biffi R., MacFie J., Pertkiewicz M; ESPEN. ESPEN Guidelines on Parenteral Nutrition: central venous catheters (access, care, diagnosis and therapy of complications). Clin Nutr. 2009, 28(4): 365-377.

Ostrowska L. (red.): Dietetyka. Kompendium. PZWL, Warszawa 2020.

Zalecenia dietetyczne dotyczące składu diety pacjentów z rozpoznaną cukrzycą zgodnie z aktualnymi zaleceniami Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego.

Źródło: Araszkiewicz A., Bandurska-Stankiewicz E., Budzyński A., Cypryk K., Czech A., Czupryniak L., Drzewoski J., Dzida G., Dziedzic T., Franek E., Gajewska D., Gawrecki A., Górski M., Grzeszczak W., Gumprecht J., Idzior-Waluś B., Jarosz-Chobot P., Kalarus Z., Klupa T., Koblik T., Kokoszka A., Korzon-Burakowska A., Kowalska I., Krętowski A., Majkowska L., Małecki M., Mamcarz A., Mirkiewicz-Sieradzka B., Młynarski W., Moczulski D., Myśliwiec M., Narkiewicz K., Noczyńska A., Piątkiewicz P., Rymaszewska J., Sieradzki J., Solnica B., Strączkowski M., Strojek K., Szadkowska A., Szelachowska M., Wender-Ożegowska E., Wierusz-Wysocka B., Wolnik B., Wyleżoł M., Wylęgała E., Zozulińska-Ziółkiewicz D.: 2020 Guidelines on the management of diabetic patients. A position of Diabetes Poland. Clin Diabetol. 2020, 9(1): 1-101.

Zalecenia w pierwotnej prewencji osteoporozy z uwzględnieniem różnic w różnych grupach populacyjnych.

Źródło: Badurski J.E., Czerwiński E., Marcinkowska-Suchowierska E.: Zalecenia Polskiej Fundacji Osteoporozy i Polskiego Towarzystwa Osteoartrologii wobec osteoporozy. Ortopedia Traumatologia Rehabilitacja 2007, 9(supl. 2): 45-64.

Rajska-Neumann A.: Osteoporoza - definicja, epidemiologia, rozpoznawanie, leczenie i profilaktyka. Farmacja Współczesna 2008, 1: 47-53.

Jarosz M.: Praktyczny podręcznik dietetyki. IŻŻ, Warszawa 2010.

Zalecenia, które umożliwią poprawę jakości życia osób z zaburzeniami smaku.

Źródło: Sobów T., Karbowniczek A., Kłęk S., Barcikowska-Kotowicz M., Gabryelewicz T., Barczak A., Sławek J.: Leczenie żywieniowe w neurologii – stanowisko interdyscyplinarnej grupy ekspertów. Część III. Rola żywienia w chorobie Alzheimerera. Pol Przegl Neurol. 2018, 14(4): 189-193.

Zaproponuj plan terapii dla dziecka w wieku 4 lat z neofobią żywieniową.

Źródło: Fairburn C.G.: Terapia poznawczo-behawioralna i zaburzenia odżywiania. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2008.

Materiały z I Ogólnopolskiej Konferencji Szkoły Terapii Karmienia „Od Pestki do Ogryzka”, 16.03.2019, Warszawa.

Zasady zapobiegania nawrotom ostrego zapalenia trzustki.

Źródło: Jarosz M., Dzieniszewski J.: Choroby trzustki. Poradnik dla lekarzy i dietetyków. PZWL, Warszawa 2004.

Jarosz M.: Praktyczny podręcznik dietetyki. IŻŻ, Warszawa 2010.

Saeed B., Gajewska D., Kozłowska L., Lange E., Myszkowska-Ryciak J., Włodarek D.: Dietoterapia 1. Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2009.

Złoty standard oznaczania wydatku energetycznego.

Źródło: Sobotka L. (red.): Podstawy żywienia klinicznego. Wydanie II. Wyd. Scientifica Sp. z o.o., Kraków 2013.

Zmiany w metabolizmie glukozy.

Źródło: Sobotka L. (red.): Podstawy żywienia klinicznego. Wydanie II. Wyd. Scientifica Sp. z o.o., Kraków 2013.

Żywienie kobiet ciężarnych z uwzględnieniem zapotrzebowania na energię i makroskładniki na poszczególnych etapach ciąży.

Źródło: Langley-Evans S.: Żywienie. Wpływ żywności na zdrowie. PZWL, Warszawa 2014.

Jarosz M.: Normy żywienia dla populacji Polski. IŻŻ, Warszawa 2017.

Ostrowska L. (red.): Dietetyka. Kompendium. PZWL, Warszawa 2020.

Zimmer M., Sieroszewski P., Oszukowski P., Huras H., Fuchs T., Pawłosek A.: Rekomendacje Polskiego Towarzystwa Ginekologów i Położników dotyczące suplementacji u kobiet

ciężarnych.

Żywienie kobiet karmiących.

Źródło: Langley-Evans S.: Żywienie. Wpływ żywności na zdrowie. PZWL, Warszawa 2014.

Jarosz M.: Normy żywienia dla populacji Polski. IŻŻ, Warszawa 2017.

Ostrowska L. (red.): Dietetyka. Kompendium. PZWL, Warszawa 2020.

Zimmer M., Sieroszewski P., Oszukowski P., Huras H., Fuchs T., Pawłosek A.: Rekomendacje Polskiego Towarzystwa Ginekologów i Położników dotyczące suplementacji u kobiet ciężarnych.